Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (desiata komora)

z 28. apríla 2022 *

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Práva duševného vlastníctva – Smernica 2004/48/ES – Článok 14 – Pojmy ‚trovy konania' a ‚iné výdavky' – Výzva na zabezpečenie vymožiteľnosti práva duševného vlastníctva mimosúdnou cestou – Výdavky na advokáta – Posúdenie – Vnútroštátna právna úprava obmedzujúca nahraditeľnú sumu týchto výdavkov za určitých podmienok"

Vo veci C-559/20,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Landgericht Saarbrücken (Krajinský súd Saarbrücken, Nemecko) zo 6. októbra 2020 a doručený Súdnemu dvoru 26. októbra 2020, ktorý súvisí s konaním:

Koch Media GmbH

proti

FU,

SÚDNY DVOR (desiata komora),

v zložení: predseda desiatej komory I. Jarukaitis, sudcovia M. Ilešič (spravodajca) a D. Gratsias,

generálny advokát: M. Campos Sánchez-Bordona,

tajomník: A. Calot Escobar,

so zreteľom na písomnú časť konania,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

– Koch Media GmbH, v zastúpení: A. Nourbakhsch, Rechtsanwalt,

– nemecká vláda, v zastúpení: J. Möller, M. Hellmann a U. Bartl, splnomocnení zástupcovia,

– Európska komisia, v zastúpení: G. Braun, T. Scharf a S. L. Kalėda, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 11. novembra 2021,

* Jazyk konania: nemčina.

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 14 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2004/48/ES z 29. apríla 2004 o vymožiteľnosti práv duševného vlastníctva (Ú. v. EÚ L 157, 2004, s. 45; Mim. vyd. 17/002, s. 32).

2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi spoločnosťou Koch Media GmbH a FU vo veci nahraditeľných trov konania z titulu výdavkov na advokáta, ktoré Koch Media vynaložila na zabezpečenie vymožiteľnosti svojich práv prostredníctvom výzvy adresovanej FU pred podaním žaloby.

Právny rámec

Právo Únie

Smernica 2004/48

3 Odôvodnenia 10, 14 a 17 smernice 2004/48 znejú takto:

„(10) Cieľom tejto smernice je priblížiť právne poriadky tak, aby zabezpečovali vysokú, rovnocennú a jednotnú úroveň ochrany na vnútornom trhu.

…

(14) Opatrenia ustanovené v článku 6 ods. 2, článku 8 ods. 1 a článku 9 ods. 2 sa musia uplatňovať iba v súvislosti s konaním v komerčnom rozsahu. Tým nie je dotknutá možnosť členských štátov uplatňovať tieto opatrenia tiež v súvislosti s iným konaním. Za konanie v komerčnom rozsahu sa považuje konanie s cieľom priameho alebo nepriameho ekonomického prospechu; to spravidla nezahŕňa dobromyseľné konanie konečných spotrebiteľov.

…

(17) Opatrenia, postupy a prostriedky právnej nápravy ustanovené v tejto smernici by sa mali stanoviť v každom prípade takým spôsobom, aby patrične zohľadňovali špecifické charakteristiky daného prípadu vrátane konkrétnych znakov každého práva duševného vlastníctva a ak je to potrebné, úmyselnú alebo neúmyselnú povahu porušenia.“

4 Podľa článku 1 tejto smernice s názvom „Predmet úpravy“:

„Táto smernica sa týka opatrení, postupov a prostriedkov právnej nápravy potrebných na zabezpečenie vymožiteľnosti práv duševného vlastníctva. Na účely tejto smernice pojem ‚práva duševného vlastníctva‘ zahrnuje tiež práva priemyselného vlastníctva.“

5 Článok 2 uvedenej smernice, nazvaný „Rozsah pôsobnosti“, v odseku 1 stanovuje:

„1. Bez toho, aby boli dotknuté prípadné prostriedky, ktoré sú ustanovené v právnych predpisoch Spoločenstva alebo vnútroštátnych právnych predpisoch, ktoré sú priaznivejšie pre vlastníkov práv, opatrenia, postupy a prostriedky právnej nápravy ustanovené touto smernicou sa uplatňujú v súlade s článkom 3 na každé porušenie práv duševného vlastníctva stanovených právom Spoločenstva a/alebo vnútroštátnym právom príslušného členského štátu.“

6 Kapitola II tejto smernice obsahuje články 3 až 15 tejto smernice týkajúce sa opatrení, postupov a prostriedkov právnej nápravy upravených smernicou 2004/48.

7 Článok 3 smernice 2004/48, nazvaný „Všeobecná povinnosť“, stanovuje:

„1. Členské štáty stanovia opatrenia, postupy a prostriedky právnej nápravy potrebné na zabezpečenie vymožiteľnosti práv duševného vlastníctva, ktorých sa týka táto smernica. Tieto opatrenia, postupy a prostriedky právnej nápravy musia byť spravodlivé a nestranné a nesmú byť zbytočne zložité alebo nákladné alebo mať za následok príliš dlhé lehoty alebo neoprávnené prieťahy.

2. Tieto opatrenia, postupy a prostriedky právnej nápravy musia byť účinné, primerané a odradzujúce a musia sa uplatňovať takým spôsobom, aby sa predišlo vytváraniu prekážok zákonného obchodu a musia stanovovať záruky proti ich zneužívaniu.“

8 Podľa článku 13 tejto smernice s názvom „Náhrada ujmy“:

„1. Členské štáty zabezpečia, aby príslušné súdne orgány na návrh poškodenej strany nariadili porušovateľovi, ktorý sa zapojil do činnosti spojenej s porušovaním nevedome [vedome – *neoficiálny preklad*], alebo s dostatočným[i] dôvodmi preto, aby o tom vedel, zaplatiť vlastníkovi práv náhradu ujmy úmernú skutočnej ujme, ktorú utrpel v dôsledku porušenia.

Pri stanovení výšky náhrady ujmy súdne orgány:

a) vezmú do úvahy všetky náležité aspekty, ako napríklad negatívne ekonomické dôsledky, vrátane ušlého zisku, ktor[é] poškodená strana utrpela, akýkoľvek nekalý zisk, ktorý nadobudol porušovateľ[,] a vo vhodných prípadoch iné prvky ako ekonomické faktory, ako napríklad morálnu [nemajetkovú – *neoficiálny preklad*] ujmu spôsoben[ú] vlastníkovi práv porušovateľom;

alebo

b) ako alternatívu k písmenu a) môžu vo vhodných prípadoch stanoviť náhradu ujmy ako paušálnu čiastku na základe takých prvkov, ako je prinajmenšom čiastka honorára alebo poplatkov, ktoré by musel zaplatiť porušovateľ, ak by požiadal o oprávnenie použiť príslušné právo duševného vlastníctva.

2. Ak sa porušovateľ nevedome alebo s dostatočným[i] dôvodmi preto [bez dostatočných dôvodov na to – *neoficiálny preklad*], aby o tom vedel, zúčastňuje na činnosti spojenej s porušovaním, členské štáty môžu stanoviť, že súdne orgány môžu nariadiť vymáhanie ziskov alebo zaplatenie náhrady ujmy, ktoré môže byť vopred stanovené.“

9 Článok 14 uvedenej smernice, nazvaný „Trovy konania“, stanovuje:

„Členské štáty zabezpečia, aby dostatočné [opodstatnené – *neoficiálny preklad*] a primerané trovy konania a iné výdavky, ktoré vynaložila úspešná strana, vo všeobecnosti znášala neúspešná strana, pokiaľ to umožňuje spravodlivosť [pokiaľ to neodporuje spravodlivosti – *neoficiálny preklad*].“

Smernica 2001/29/ES

10 Článok 1 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2001/29/ES z 22. mája 2001 o zosúladení niektorých aspektov autorských práv a s nimi súvisiacich práv v informačnej spoločnosti (Ú. v. ES L 167, 2001, s. 10; Mim. vyd. 17/001, s. 230), nazvaný „Rozsah pôsobnosti“, v odseku 2 stanovuje:

„… táto smernica [sa] nezaoberá a žiadnym spôsobom neovplyvňuje existujúce ustanovenia spoločenstva súvisiace s:

a) právnou ochranou počítačových programov;

…“

11 Článok 8 tejto smernice s názvom „Sankcie a opravné prostriedky“ v odseku 2 stanovuje:

„Každý členský štát prijme nevyhnutné opatrenia, aby zabezpečil, že nositelia práv, ktorých záujmy sú dotknuté konaním porušujúcim právo, ku ktorému dochádza na jeho území, si môžu súdnou cestou vymáhať škody a/alebo žiadať súdny zákaz alebo v potrebných prípadoch zhabanie materiálu porušujúceho ich práva, ako aj zariadení, výrobkov alebo súčiastok, ktoré sú uvedené v článku 6 ods. 2“

Smernica 2009/24/ES

12 Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/24/ES z 23. apríla 2009 o právnej ochrane počítačových programov (Ú. v. EÚ L 111, 2009, s. 16) kodifikovala a zrušila smernicu Rady 91/250/EHS zo 14. mája 1991 o právnej ochrane počítačových programov (Ú. v. ES L 122, 1991, s. 42; Mim. vyd. 17/001, s. 114).

13 Článok 1 smernice 2009/24 s názvom „Predmet ochrany“ v odseku 1 stanovuje:

„V súlade s ustanoveniami tejto smernice členské štáty chránia počítačové programy podľa autorského práva ako literárne diela v zmysle [Bernského dohovoru o ochrane literárnych a umeleckých diel, podpísaného 9. septembra 1886 v Berne (revidovaného v Paríži 24. júla 1971) v znení zmien a doplnení z 28. septembra 1979]. Na účely tejto smernice zahŕňa pojem ‚počítačové programy‘ aj ich prípravný koncepčný materiál.“

14 Článok 7 uvedenej smernice, nazvaný „Osobitné ochranné opatrenia“, v odseku 1 stanovuje:

„Bez toho, aby boli dotknuté ustanovenia článkov 4, 5 a 6, členské štáty v súlade so svojimi vnútroštátnymi právnymi predpismi ustanovia primerané prostriedky nápravy voči osobe, ktorá sa dopustí niektorého z nasledujúcich činov:

a) každé uvedenie nedovolenej rozmnoženiny počítačového programu do obehu vedome alebo v domnienke, že ide o nedovolenú rozmnoženinu;

…“

Nemecké právo

15 § 97a Gesetz über Urheberrecht und verwandte Schutzrechte – Urheberrechtsgesetz (zákon o autorskom práve a s ním súvisiacich právach) z 9. septembra 1965 (BGBl. 1965 I, s. 1273) v znení uplatniteľnom na spor vo veci samej (ďalej len „UrhG“), nazvaný „Výzva“, znie:

„1. Pred začatím súdneho konania má poškodený zaslať porušovateľovi výzvu, ktorou ho vyzve, aby sa zdržal predmetného konania, a poskytnúť mu príležitosť vyriešiť spor tým, že sa zaviaže zdržať sa uvedeného konania, spolu s primeranou zmluvnou pokutou.

2. Vo výzve musí byť jasne a zrozumiteľne

(1) uvedené meno alebo obchodný názov poškodeného, ak výzvu nezasiela samotný poškodený, ale jeho zástupca;

(2) presne opísané porušenie práva;

(3) uvedený podrobný rozpis platobných nárokov podľa toho, či ide o náhradu ujmy alebo náhradu výdavkov, a

(4) v prípade, ak je súčasťou výzvy záväzok zdržať sa určitého konania, uvedené, do akej miery navrhnutý záväzok zdržať sa konania ide nad rámec porušenia práva, ktoré je predmetom výzvy.

Výzva, ktorá nie je v súlade s prvou vetou, je neúčinná.

3. Pokiaľ je výzva opodstatnená a v súlade s odsekom 2 prvou vetou bodmi 1 až 4, možno žiadať náhradu nevyhnutných výdavkov. Pokiaľ ide o využitie služieb advokáta, náhrada nevyhnutných výdavkov je obmedzená v súvislosti so zákonnou odmenou na sumu zodpovedajúcu hodnote sporu vo výške 1 000 eur v prípade nároku na zdržanie sa konania a odstránenie protiprávnych následkov, ak osoba, ktorej je výzva adresovaná,

(1) je fyzickou osobou, ktorá nepoužíva diela chránené podľa tohto zákona alebo iné predmety ochrany chránené podľa tohto zákona na podnikateľské účely alebo na účely výkonu samostatnej zárobkovej činnosti, a

(2) ešte nemá povinnosť zdržať sa určitého konania v dôsledku zmluvného nároku osoby, ktorá zasiela výzvu, alebo z dôvodu právoplatného súdneho rozhodnutia alebo predbežného opatrenia.

Hodnota uvedená v druhej vete sa použije aj v prípade, ak sa súbežne uplatní nárok na zdržanie sa konania a nárok na odstránenie protiprávnych následkov. Druhá veta sa neuplatní, ak uvedená hodnota nie je za osobitných okolností konkrétneho prípadu spravodlivá.

…“

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

16 Koch Media je majiteľom práv duševného vlastníctva týkajúcich sa počítačovej hry „This War of Mine“ pre územie Spolkovej republiky Nemecko. Ide o počítačovú hru, ktorá bola uvedená na trh v novembri 2014 a ktorá podľa informácií spoločnosti Koch Media získala nemeckú cenu za počítačovú hru. Podľa rozhodnutia vnútroštátneho súdu predajná cena diela na dotknutom trhu dosiahla sumy vyššie ako 30 eur za prvé mesiace po jeho zverejnení.

17 Koch Media sa domnievala, že FU sa ako fyzická osoba sprístupnením tejto počítačovej hry verejnosti prostredníctvom svojho internetového pripojenia na stiahnutie na platforme slúžiacej na zdieľanie súborov v rámci partnerskej siete (*peer-to-peer*) dopustil viacerých porušení jej práv duševného vlastníctva, a preto poverila advokátsku kanceláriu, aby vymáhala dodržiavanie jej práv, konkrétne zaslaním výzvy adresovanej FU, v ktorej ho požiadala, aby sa zdržal svojho konania v súlade s § 97a UrhG.

18 Listom z 9. apríla 2015 advokáti spoločnosti Koch Media navrhli FU zmier, pričom ho vyzvali, aby sa pod hrozbou zmluvnej pokuty zaviazal, že túto počítačovú hru už nebude sprístupňovať verejnosti na stiahnutie z platformy slúžiacej na zdieľanie súborov, a aby nahradil vzniknutú ujmu.

19 FU tomuto návrhu vyhovel, len pokiaľ išlo o záväzok ukončiť svoje konanie, ale nie pokiaľ išlo o náhradu ujmy, a Koch Media preto podala žalobu o náhradu škody na Amtsgericht Saarbrücken (Okresný súd Saarbrücken, Nemecko). Tento súd rozsudkom z 29. januára 2020 vyhovel tejto žalobe a konštatoval, že FU v období od 26. do 28. novembra 2014 sprístupnil predmetnú počítačovú hru prostredníctvom svojho internetového pripojenia na stiahnutie z platformy slúžiacej na zdieľanie súborov najmenej 13-krát. Okrem toho uvedený súd zaviazal FU na náhradu trov konania vrátane sumy vo výške 124 eur spolu s úrokmi z dôvodu výdavkov na služby advokáta, ktoré Koch Media musela vynaložiť na uplatnenie svojho nároku na zdržanie sa konania prostredníctvom výzvy.

20 Keďže Koch Media sa domnievala, že by sa jej mali nahradiť všetky tieto výdavky na služby advokáta vzniknuté pred podaním žaloby vo výške 984,60 eura, čo zodpovedá hodnote sporu vo výške 20 000 eur, podala proti tomuto rozhodnutiu odvolanie na Landgericht Saarbrücken (Krajinský súd Saarbrücken, Nemecko), vnútroštátny súd, ktorý podal návrh na začatie prejudiciálneho konania.

21 Tento vnútroštátny súd uvádza, že náhrada výdavkov na služby advokáta vynaložených v rámci konania pred podaním žaloby v oblasti ochrany práv duševného vlastníctva v súvislosti s výkonom práva na zdržanie sa konania je v nemeckom práve upravená v § 97a UrhG. Podľa tohto ustanovenia sa majiteľovi porušeného autorského práva môžu v zásade uhradiť „nevyhnutné výdavky“. V tejto súvislosti z § 97a ods. 3 druhej vety UrhG vyplýva, že nemecký zákonodarca v zásade stanovuje hornú hranicu hodnoty sporu, ktorú majú nahradiť fyzické osoby, na 1 000 eur, čo by znamenalo, že značnú časť nákladov na služby advokáta znáša majiteľ práv duševného vlastníctva. Zároveň z § 97a ods. 3 štvrtej vety UrhG vyplýva, že príslušný súd môže iba výnimočne ignorovať túto hornú hranicu, a to v prípade „nespravodlivosti“. Naproti tomu z judikatúry Bundesgerichtshof (Spolkový súdny dvor, Nemecko) vyplýva, že ak si majiteľ práv týkajúcich sa filmov, hudby alebo aktuálnych DVD uplatňuje svoje právo na zdržanie sa konania, hodnota sporu by v každom prípade mala byť vyššia ako 10 000 eur.

22 V tejto súvislosti sa vnútroštátny súd po prvé pýta, či výdavky na služby advokáta spojené s výzvou, o ktorú ide vo veci, ktorá mu bola predložená, patria pod „trovy konania“ alebo „iné výdavky“ podľa článku 14 smernice 2004/48 alebo pod „náhradu ujmy“ podľa článku 13 tejto smernice, alebo či do pôsobnosti tejto smernice vôbec nepatria.

23 Podľa vnútroštátneho súdu má výzva uvedená v § 97a UrhG dvojaký účel, a to jednak snahu vyhnúť sa súdnemu sporu tým, že sa spor medzi stranami urovná zmierom, a jednak ochranu majiteľa práva duševného vlastníctva v prípade súdneho sporu pred rizikom, že mu bude uložená povinnosť nahradiť trovy konania v prípade, že podá žalobu o zdržanie sa konania bez predchádzajúcej výzvy, ale ak žalovaný od začiatku uzná opodstatnenosť jeho nároku.

24 Po druhé sa vnútroštátny súd pýta, či vzhľadom na závery, ktoré by vyplývali z rozsudku z 28. júla 2016, United Video Properties (C-57/15, EU:C:2016:611), sa relevantné smernice majú vykladať v tom zmysle, že náklady na výzvu musia byť v zásade nahradené v plnej výške, aj v prípade, že sa porušenia práv duševného vlastníctva dopustili fyzické osoby, ktoré nesledujú nijaký profesijný alebo obchodný záujem, a či existujú určité faktory, ktoré môžu viesť k náhrade len minimálnej časti týchto nákladov. V prípade kladnej odpovede sa vnútroštátny súd pýta, aké by teda boli tieto nahraditeľné trovy konania.

25 Po tretie podľa článku 14 smernice 2004/48 výdavky na právne zastúpenie, ktoré vynaložila úspešná strana, by vo všeobecnosti mala znášať neúspešná strana, pokiaľ to neodporuje spravodlivosti. Štvrtá veta § 97a ods. 3 UrhG by pritom prevrátila vzťah medzi týmto pravidlom a výnimkou z neho. Podľa tohto ustanovenia by sa teda horná hranica hodnoty sporu predstavujúca 1 000 eur uplatniteľná na zdaňovanie trov neuplatňovala len v konkrétnom prípade, ak by táto hodnota bola vzhľadom na okolnosti veci nespravodlivá.

26 Na záver tento súd spresňuje, že návrh na začatie prejudiciálneho konania bol podaný v súvislosti s veľkým počtom sporov, o ktorých rozhoduje a ktorých riešenie, pokiaľ ide o náhradu výdavkov na služby advokáta vo fáze pred podaním žaloby v spore týkajúcom sa ochrany práv duševného vlastníctva, závisí od výkladu práva Únie, pričom nemecká judikatúra je v tomto smere veľmi odlišná.

27 Za týchto okolností Landgericht Saarbrücken (Krajinský súd Saarbrücken) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

„1. a) Má sa článok 14 [smernice 2004/48] vykladať v tom zmysle, že do jeho pôsobnosti patria potrebné výdavky na služby advokáta ako ‚trovy konania‘ alebo ako ‚iné výdavky‘, ktoré vzniknú majiteľovi práv duševného vlastníctva v zmysle článku 2 smernice 2004/48 preto, že si formou mimosúdnej výzvy uplatnil nárok na zdržanie sa protiprávneho konania voči osobe porušujúcej tieto práva?

b) V prípade zápornej odpovede na prvú otázku písm. a): má sa článok 13 smernice [2004/48] vykladať v tom zmysle, že do jeho pôsobnosti patria výdavky na služby advokáta uvedené v prvej otázke písm. a) ako náhrada ujmy?

2. a) Má sa právo Únie, najmä s ohľadom na

– články 3, 13 a 14 [smernice 2004/48],

– článok 8 smernice [2001/29] a

– článok 7 smernice [2009/24],

vykladať v tom zmysle, že majiteľ práv duševného vlastníctva v zmysle článku 2 [smernice 2004/48] má v zásade právo na náhradu výdavkov na služby advokáta uvedených v prvej otázke písm. a) v plnej výške a v každom prípade na náhradu primeranej a podstatnej časti týchto výdavkov, aj keď

– sa predmetného porušenia práv dopustila fyzická osoba, ktorá nekonala v rámci svojej profesijnej alebo podnikateľskej činnosti, a

– vnútroštátna právna úprava v takomto prípade stanovuje, že výška takýchto výdavkov na služby advokáta, ktoré možno nahradiť, sa spravidla určuje len na základe zníženej hodnoty predmetu sporu?

b) V prípade kladnej odpovede na druhú otázku písm. a), majú sa [tam uvedené] ustanovenia práva Únie vykladať v tom zmysle, že uplatnenie výnimky z [tam uvedenej] zásady, – podľa ktorej sa vlastníkovi práv nahradia výdavky na služby uvedené v prvej otázke písm. a) v plnej výške alebo v každom prípade v primeranej a podstatnej časti –

je s ohľadom na ďalšie faktory (ako napríklad aktuálnosť diela, doba zverejňovania a skutočnosť, že predmetného protiprávneho konania sa dopustila fyzická osoba, ktorá nekonala v rámci svojej podnikateľskej alebo profesijnej činnosti)

možné aj vtedy, ak porušenie práv duševného vlastníctva v zmysle článku 2 [smernice 2004/48] spočíva v zdieľaní súborov (*filesharing*), teda v sprístupňovaní diela verejnosti tým, že sa všetkým užívateľom voľne dostupnej výmennej platformy, ktorá nepodlieha správe digitálnych práv, poskytne možnosť bezplatného prevzatia diela (*digital rights management*)?“

O prejudiciálnych otázkach

O prvej otázke

28 Svojou prvou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 14 smernice 2004/48 vykladať v tom zmysle, že výdavky na právne zastúpenie, ktoré vynaložil majiteľ práv duševného vlastníctva s cieľom dosiahnuť vymoženie týchto práv mimosúdnou cestou, ako sú výdavky spojené s výzvou, patria pod pojem „trovy konania“ alebo „iné výdavky“ v zmysle tohto ustanovenia. Subsidiárne sa pýta, či takéto výdavky patria pod pojem „náhrada ujmy“ v zmysle článku 13 tejto smernice.

29 Ako uvádza odôvodnenie 10 smernice 2004/48, jej cieľom je priblížiť právne poriadky členských štátov, pokiaľ ide o prostriedky na účely dodržiavania práv duševného vlastníctva, tak, aby zabezpečovali vysokú, rovnocennú a jednotnú úroveň ochrany duševného vlastníctva na vnútornom trhu.

30 Na tento účel sa smernica 2004/48 v súlade s jej článkom 1 týka všetkých opatrení, postupov a prostriedkov právnej nápravy potrebných na zabezpečenie vymožiteľnosti práv duševného vlastníctva. Článok 2 ods. 1 tejto smernice spresňuje, že tieto opatrenia, postupy a prostriedky právnej nápravy sa uplatňujú na každé porušenie týchto práv stanovené právom Únie a/alebo vnútroštátnym právom príslušného členského štátu.

31 Ustanovenia smernice 2004/48 nemajú za cieľ upraviť všetky aspekty spojené s právami duševného vlastníctva, ale len tie z nich, ktoré sa na jednej strane týkajú dodržiavania týchto práv a na druhej strane ich porušenia, pričom stanovujú existenciu účinných právnych prostriedkov určených na predchádzanie, ukončenie alebo nápravu akéhokoľvek porušenia existujúceho práva duševného vlastníctva (rozsudok zo 16. júla 2015, Diageo Brands, C-681/13, EU:C:2015:471, bod 73 a citovaná judikatúra).

32 Pri prijímaní tejto smernice sa však normotvorca Únie rozhodol vykonať minimálnu harmonizáciu týkajúcu sa dodržiavania práv duševného vlastníctva vo všeobecnosti (rozsudok z 9. júla 2020, Constantin Film Verleih, C-264/19, EU:C:2020:542, bod 36 a citovaná judikatúra).

33 Ako však v podstate uviedol generálny advokát v bode 44 svojich návrhov, treba konštatovať, že vzhľadom na jej cieľ zabezpečiť vysokú úroveň ochrany duševného vlastníctva sa smernica 2004/48 uplatňuje tak na súdne, ako aj mimosúdne konania, pričom tieto dva typy konaní sa môžu ukázať ako nevyhnutné na zabezpečenie vymožiteľnosti práv duševného vlastníctva.

34 Súdny dvor už rozhodol, že samostatné konanie, ktoré predchádza žalobe o náhradu škody, akým je žiadosť o informácie, ktorou žalobca podľa článku 8 ods. 1 písm. c) smernice 2004/48 žiada od poskytovateľa internetových služieb o informácie umožňujúce identifikáciu jeho zákazníkov s cieľom účinne podať žalobu proti údajným porušovateľom, spĺňa kritérium stanovené v tomto ustanovení, a to, že takáto žiadosť súvisí so „žalobou týkajúcou sa porušenia práva duševného vlastníctva“ (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 17. júna 2021, M.I.C.M, C-597/19, EU:C:2021:492, body 81 až 82).

35 Keďže mimosúdne konanie o formálnej výzve predstavuje formu hľadania zmierlivého riešenia pred začatím súdneho konania ako takého, nemožno tvrdiť, že nepatrí do pôsobnosti smernice 2004/48.

36 Pokiaľ ide o otázku, či náklady spojené s výzvou patria pod pojem „trovy konania“ alebo „iné výdavky“ v zmysle článku 14 smernice 2004/48 alebo pod pojem „náhrada ujmy“ v zmysle jej článku 13, je potrebné uviesť, že znenie článku 14 smernice 2004/48 sa vzťahuje nielen na „trovy konania“ v užšom zmysle, ale aj na „iné výdavky“, ktoré vynaložila „úspešná strana“.

37 Toto ustanovenie má za cieľ posilniť úroveň ochrany duševného vlastníctva, aby sa zabránilo tomu, že poškodená strana bude odradená od začatia súdneho konania na účely ochrany svojich práv (rozsudok zo 16. júla 2015, Diageo Brands, C-681/13, EU:C:2015:471, bod 77 a citovaná judikatúra).

38 Konkrétny cieľ tohto ustanovenia je teda plne v súlade so všeobecným cieľom smernice 2004/48, ktorým je zbližovať právne poriadky členských štátov tak, aby zabezpečovali vysokú, rovnocennú a jednotnú úroveň ochrany duševného vlastníctva. V súlade s uvedenými cieľmi musí autor zásahu do práv duševného vlastníctva vo všeobecnosti znášať všetky finančné dôsledky svojho konania (pozri v tomto zmysle rozsudok z 18. októbra 2011, Realchemie Nederland, C-406/09, EU:C:2011:668, bod 49).

39 Vzhľadom na tento cieľ, ako aj na širokú a všeobecnú formuláciu článku 14 smernice 2004/48, ktorá odkazuje na „úspešnú stranu“ a na „neúspešnú stranu“, bez spresnenia a vymedzenia, pokiaľ ide o povahu konania, na ktoré sa pravidlo, ktoré stanovuje, musí uplatniť, sa treba domnievať, že

toto ustanovenie sa uplatní na trovy konania vzniknuté v rámci každého konania, ktoré patrí do pôsobnosti tejto smernice (rozsudok zo 16. júla 2015, Diageo Brands, C-681/13, EU:C:2015:471, bod 78).

40 Zo širokého výkladu článku 14 smernice 2004/48 v tom zmysle, že tento článok uvádza, že neúspešná strana musí vo všeobecnosti znášať výdavky vzniknuté úspešnej strane, bez uvedenia akéhokoľvek spresnenia, pokiaľ ide o povahu týchto výdavkov, však hrozí nebezpečenstvo, že tomuto článku sa poskytne príliš široká pôsobnosť, čím sa článok 13 tejto smernice zbaví svojho potrebného účinku (rozsudok z 28. júla 2016, United Video Properties, C-57/15, EU:C:2016:611, bod 36).

41 Súdny dvor tak v bode 36 rozsudku z 28. júla 2016, United Video Properties (C-57/15, EU:C:2016:611), rozhodol, že článok 14 smernice 2004/48 sa má vykladať v tom zmysle, že medzi „iné výdavky“ v zmysle tohto ustanovenia patria iba výdavky, ktoré priamo a bezprostredne súvisia s dotknutým súdnym konaním.

42 Hoci v rozsudku z 28. júla 2016, United Video Properties (C-57/15, EU:C:2016:611), sa síce rozhodlo, že vzhľadom na okolnosti veci, v ktorej bol tento rozsudok vydaný, musia „iné výdavky“ v zmysle článku 14 smernice 2004/48 zodpovedať týmto kritériám na to, aby ich bolo možné nahradiť, platí to o to viac v prípade „trov konania“ uvedených v tomto ustanovení.

43 Pokiaľ ide o otázku, či výdavky na podanie výzvy predstavujú „trovy konania“ alebo „iné výdavky“ v zmysle článku 14 smernice 2000/48, je potrebné uviesť, že síce je nesporné, že výdavky na výzvu nemožno kvalifikovať ako „trovy konania“ v zmysle tohto ustanovenia, keďže v tomto štádiu ešte neprebieha súdne konanie, ale v smernici 2004/48 nie je uvedené nič, čo by bránilo tomu, aby sa takéto výdavky kvalifikovali ako „iné výdavky“ bez ohľadu na skutočnosť, že v tomto štádiu pred začatím súdneho konania ešte nie je isté, či majiteľ dotknutého práva duševného vlastníctva následne začne súdne konanie alebo či údajný porušovateľ prijme jeho návrh na zmier.

44 Keďže konanie o výzve predstavuje konanie potrebné na zabezpečenie vymožiteľnosti práv duševného vlastníctva s cieľom vyhnúť sa alebo dokonca nahradiť neskoršie súdne konanie, treba konštatovať, že z rovnakých dôvodov, ako sú uvedené v bodoch 32 až 35 tohto rozsudku, výdavky na pomoc a zastúpenie v tomto konaní patria pod pojem „iné výdavky“ v zmysle článku 14 smernice 2004/48.

45 Vzhľadom na predchádzajúce úvahy treba na prvú otázku odpovedať tak, že článok 14 smernice 2004/48 sa má vykladať v tom zmysle, že výdavky na právne zastúpenie, ktoré vynaložil majiteľ práv duševného vlastníctva s cieľom dosiahnuť vymoženie týchto práv mimosúdnou cestou, ako sú výdavky spojené s výzvou, patria pod pojem „trovy konania“ alebo „iné výdavky“ v zmysle tohto ustanovenia.

O druhej otázke

46 Na úvod treba pripomenúť, že v rámci konania na základe spolupráce medzi vnútroštátnymi súdmi a Súdnym dvorom zakotveného v článku 267 ZFEÚ prislúcha Súdnemu dvoru poskytnúť vnútroštátnemu súdu odpoveď potrebnú na rozhodnutie vo veci, ktorú prejednáva. V tomto smere Súdnemu dvoru v prípade potreby prináleží preformulovať položené otázky (rozsudok z 21. decembra 2021, Randstad Italia, C-497/20, EU:C:2021:1037, bod 42 a citovaná judikatúra).

47 Práve v tomto rozsahu treba usudzovať, že svojou druhou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 14 smernice 2004/48 vykladať v tom zmysle, že bráni vnútroštátnej právnej úprave, ktorá stanovuje, že v situácii, keď sa porušenia práva duševného vlastníctva dopustila fyzická osoba mimo rámca svojej profesijnej alebo podnikateľskej činnosti, sa náhrada „iných výdavkov“ uvedených v tomto ustanovení, na ktoré môže mať majiteľ tohto práva nárok, vypočíta paušálne na základe hodnoty sporu obmedzenej touto právnou úpravou, pokiaľ vnútroštátny súd nepovažuje uplatnenie takéhoto obmedzenia za nespravodlivé vzhľadom na osobitosti prejednávanej veci. V prípade kladnej odpovede sa vnútroštátny súd tiež pýta, aké faktory treba prípadne zohľadniť na účely určenia, či sú tieto výdavky opodstatnené a primerané v zmysle tohto článku 14.

48 V prvom rade článok 14 smernice 2004/48 vyžaduje, aby opodstatnené a primerané trovy konania a iné výdavky, ktoré vynaložila úspešná strana, vo všeobecnosti znášala neúspešná strana.

49 Článok 14 tejto smernice ukladá členským štátom povinnosť zabezpečiť náhradu len „opodstatnených“ trov konania. Táto požiadavka, ktorá sa uplatňuje tak na „trovy konania“, ako aj na „iné výdavky“ v zmysle tohto ustanovenia, odráža všeobecnú povinnosť stanovenú v článku 3 ods. 1 smernice 2004/48, podľa ktorej členské štáty musia zabezpečiť najmä to, aby opatrenia, postupy a prostriedky právnej nápravy potrebné na zabezpečenie vymožiteľnosti práv duševného vlastníctva uvedených v tejto smernici neboli zbytočne nákladné (pozri v tomto zmysle rozsudok z 28. júla 2016, United Video Properties, C-57/15, EU:C:2016:611, bod 24).

50 Súdny dvor tak rozhodol, že nie sú opodstatnené nadmerné výdavky z dôvodu neobvykle vysokých odmien dohodnutých medzi úspešnou stranou a jej advokátom, alebo z dôvodu poskytnutia služieb advokátom, ktoré sa nepovažujú za potrebné na zabezpečenie vymoženia dotknutého práva duševného vlastníctva (pozri v tomto zmysle rozsudok z 28. júla 2016, United Video Properties, C-57/15, EU:C:2016:611, bod 25).

51 Článok 14 smernice 2004/48 stanovuje, že trovy konania a iné výdavky, ktoré znáša neúspešná strana, musia byť „primerané“.

52 V tejto súvislosti Súdny dvor rozhodol, že otázku, či sú tieto trovy primerané, nemožno posudzovať nezávisle od trov, ktoré skutočne vynaložila úspešná strana v súvislosti s poskytnutím právnej pomoci advokátom, pokiaľ sú tieto výdavky „opodstatnené“ v zmysle bodu 49 tohto rozsudku. Hoci požiadavka primeranosti nepredpokladá, že neúspešná strana by mala nevyhnutne nahradiť všetky trovy vynaložené druhou stranou, napriek tomu vyžaduje, aby táto strana mala právo na náhradu aspoň podstatnej a primeranej časti opodstatnených trov, ktoré skutočne vznikli úspešnej strane (pozri v tomto zmysle rozsudok z 28. júla 2016, United Video Properties, C-57/15, EU:C:2016:611, bod 29).

53 Okrem toho, pokiaľ ide konkrétne o situáciu fyzickej osoby, ktorá mimo svojej profesijnej alebo podnikateľskej činnosti porušila právo duševného vlastníctva, treba uviesť, že ako vyplýva z odôvodnenia 14 smernice 2004/48, podmienka, podľa ktorej na to, aby porušenie mohlo patriť do pôsobnosti tejto smernice, k nemu musí dôjsť v súvislosti s konaním v komerčnom rozsahu, sa má uplatňovať len na opatrenia týkajúce sa dôkazov, opatrenia týkajúce sa práva na informácie a predbežné a preventívne opatrenia stanovené kapitole II tejto smernice bez toho, aby bola dotknutá možnosť členských štátov uplatňovať tieto opatrenia aj v súvislosti s konaniami, ku ktorým nedošlo v komerčnom rozsahu (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 17. júna 2021, M.I.C.M., C-597/19, EU:C:2021:492, bod 88).

54 Táto podmienka sa nevzťahuje na „trovy konania“ a „iné výdavky“ uvedené v článku 14 smernice 2004/48. Preto podľa tohto ustanovenia možno jednotlivým porušovateľom v zásade nariadiť, aby majiteľovi práv duševného vlastníctva zaplatili plnú výšku takýchto výdavkov za predpokladu, že sú opodstatnené a primerané (pozri analogicky rozsudok zo 17. júna 2021, M.I.C.M., C-597/19, EU:C:2021:492, bod 89).

55 Súdny dvor však pripustil, že keď členské štáty preberajú do svojho vnútroštátneho právneho poriadku všeobecné pravidlo stanovené v článku 14 smernice 2004/48, môžu stanoviť paušálne sadzby. Spresnil však, že tieto sadzby musia zabezpečiť, aby náklady, ktoré môže podľa prebranej vnútroštátnej právnej úpravy znášať neúspešná strana, boli primerané a aby maximálne sumy, ktoré možno požadovať z titulu týchto nákladov, neboli príliš nízke v porovnaní so sadzbami bežne uplatňovanými advokátom v oblasti duševného vlastníctva (pozri v tomto zmysle rozsudok z 28. júla 2016, United Video Properties, C-57/15, EU:C:2016:611, body 25, 26, 30 a 32).

56 Odradzujúci účinok žaloby o porušenie by totiž bol značne oslabený, keby porušovateľ mohol byť zaviazaný iba na náhradu malej časti opodstatnených výdavkov na advokáta, ktoré vynaložil majiteľ narušeného práva duševného vlastníctva, v rozpore so všeobecnou povinnosťou podľa článku 3 ods. 2 smernice 2004/48, ako aj s hlavným cieľom, ktorý sleduje táto smernica, spočívajúcim v zabezpečení vysokej úrovne ochrany duševného vlastníctva na vnútornom trhu, čo je cieľ výslovne vyjadrený v odôvodnení 10 tejto smernice v súlade s článkom 17 ods. 2 Charty základných práv Európskej únie (pozri v tomto zmysle rozsudok z 28. júla 2016, United Video Properties, C-57/15, EU:C:2016:611, bod 27).

57 Okrem toho vnútroštátnemu súdu prináleží tiež dbať na to, aby predpokladaná výška trov konania, ktoré možno priznať majiteľovi práv duševného vlastníctva, nebola taká, že by ho odradila od uplatnenia jeho práv pred súdom vzhľadom na sumy, ktoré musí uhradiť z dôvodu vzniknutých mimosúdnych výdavkov, ako aj na ich užitočnosť pre hlavné konanie o náhradu škody (pozri v tomto zmysle rozsudok z 9. júna 2016, Hansson, C-481/14, EU:C:2016:419, bod 63).

58 V druhom rade okrem preskúmania opodstatnenosti a primeranosti nahraditeľných trov konania článok 14 smernice 2004/48 stanovuje, že všeobecné pravidlo rozdelenia týchto trov sa neuplatní, ak spravodlivosť bráni tomu, aby sa neúspešnému účastníkovi konania uložila povinnosť nahradiť výdavky, ktoré vznikli úspešnému účastníkovi konania, aj keď sú opodstatnené a primerané.

59 Súdny dvor rozhodol, že toto ustanovenie odkazuje na vnútroštátnu právnu úpravu, ktorá umožňuje súdu, aby sa v konkrétnom prípade, v ktorom by uplatnenie všeobecných pravidiel o trovách konania viedlo k výsledku považovanému za nespravodlivý, výnimočne odchýlil od všeobecného pravidla. Spresnil však, že spravodlivosť už zo samotnej svojej povahy nemôže odôvodniť všeobecné a bezpodmienečné vylúčenie z náhrady výdavkov, ktoré presahujú daný strop (pozri v tomto zmysle rozsudok z 28. júla 2016, United Video Properties, C-57/15, EU:C:2016:611, bod 31).

60 V treťom rade v súlade s článkom 14 smernice 2004/48 v spojení s jej odôvodnením 17 musí vnútroštátna právna úprava, ktorou sa preberá tento článok 14, v každom prípade umožniť sudcovi rozhodujúcemu o uložení povinnosti nahradiť trovy konania zohľadniť v každom prípade špecifické charakteristiky daného prípadu.

61 Na základe týchto špecifických charakteristík tak vnútroštátny súd môže najmä zohľadniť aktuálnosť diela, dĺžku trvania uverejnenia, skutočnosť, že porušenia práv sa dopustila fyzická osoba mimo rámca svojej profesijnej alebo podnikateľskej činnosti, ako aj, ako vyplýva z odôvodnenia 17 smernice 2004/48, osobitné vlastnosti dotknutého práva duševného vlastníctva a prípadne úmyselnú alebo neúmyselnú povahu spáchaného porušenia.

62 Okrem toho v rámci tohto zohľadnenia špecifických charakteristík každého prípadu je tiež nevyhnutné, aby vnútroštátny súd mohol v súlade so všeobecnou povinnosťou stanovenou v článku 3 smernice 2004/48 overiť najmä spravodlivosť, nestrannosť a zneužívajúci charakter návrhu na uloženie povinnosti nahradiť trovy konania týkajúce sa výdavkov právneho zástupcu na podanie výzvy (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 17. júna 2021, M.I.C.M, C-597/19, EU:C:2021:492, body 93 až 94).

63 Pokiaľ ide o vnútroštátnu právnu úpravu dotknutú vo veci samej, konkrétne § 97a UrhG, táto právna úprava stanovuje, že nahraditeľné výdavky sa znížia tak, že sa na ne uplatní maximálna hodnota sporu vo výške 1 000 eur v prípade, keď je vyzvanou osobou fyzická osoba, ktorá nepoužíva chránené diela alebo iné predmety ochrany na svoju podnikateľskú činnosť alebo samostatnú zárobkovú činnosť. Tento § 97a však v odseku 3 štvrtej vete stanovuje výnimku za predpokladu, že uvedená hodnota nie je za konkrétnych okolností prejednávanej veci spravodlivá.

64 Článok 14 smernice 2004/48 nebráni takejto právnej úprave, keďže jeho cieľom je zabezpečiť, aby náklady, ktoré má znášať neúspešná strana, boli opodstatnené a primerané, za predpokladu, že ponúka súdu zodpovednému za rozhodnutie o náhrade trov konania možnosť zohľadniť špecifické vlastnosti každej veci.

65 Za týchto podmienok treba na druhú otázku odpovedať tak, že článok 14 smernice 2004/48 sa má vykladať v tom zmysle, že nebráni vnútroštátnej právnej úprave, ktorá stanovuje, že v situácii, keď sa porušenia práva duševného vlastníctva dopustila fyzická osoba mimo rámca svojej profesijnej alebo podnikateľskej činnosti, sa náhrada „iných výdavkov“ uvedených v tomto ustanovení, na ktoré môže mať majiteľ tohto práva nárok, vypočíta paušálne na základe hodnoty sporu obmedzenej touto právnou úpravou, pokiaľ vnútroštátny súd nepovažuje uplatnenie takéhoto obmedzenia za nespravodlivé vzhľadom na osobitosti prejednávanej veci.

O trovách

66 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (desiata komora) rozhodol takto:

1. **Článok 14 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2004/48/ES z 29. apríla 2004 o vymožiteľnosti práv duševného vlastníctva sa má vykladať v tom zmysle, že výdavky na právne zastúpenie, ktoré vynaložil majiteľ práv duševného vlastníctva s cieľom dosiahnuť vymoženie týchto práv mimosúdnou cestou, ako sú výdavky spojené s výzvou, patria pod pojem „trovy konania“ alebo „iné výdavky“ v zmysle tohto ustanovenia.**

2. Článok 14 smernice 2004/48 sa má vykladať v tom zmysle, že nebráni vnútroštátnej právnej úprave, ktorá stanovuje, že v situácii, keď sa porušenia práva duševného vlastníctva dopustila fyzická osoba mimo rámca svojej profesijnej alebo podnikateľskej činnosti, sa náhrada „iných výdavkov“ uvedených v tomto ustanovení, na ktoré môže mať majiteľ tohto práva nárok, vypočíta paušálne na základe hodnoty sporu obmedzenej touto právnou úpravou, pokiaľ vnútroštátny súd nepovažuje uplatnenie takéhoto obmedzenia za nespravodlivé vzhľadom na osobitosti prejednávanej veci.

Podpisy